

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Sessió núm. 14 / CEF / 12.11.2025

Doc. Q:\D18\R440Transcripcio\CEF\14CEF\

Fitxer 14CEF1

XV legislatura · quart període · sèrie C · número 372

Comissió d'Economia i Finances

Sessió 14, dimecres 12 de novembre de 2025

Presidència de l'I. Sr. Guillem Mateo Sellas

Sessió 14 de la CEF

La sessió de la Comissió d'Economia i Finances (CEF) s'obre a ****. Presideix Guillem Mateo Sellas, acompanyat del vicepresident, Joan Canadell i Bruguera, i de la secretària, Lluïsa Llop Fernàndez. Assisteix la Mesa el lletrat Ferran Domínguez García.

Hi són presents Ivana Martínez Valverde, Susana Martínez Heredia, Jordi Riba Colom i Guillem Sánchez Prat, pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; Toni Castellà i Clavé, Jordi Munell i Garcia i M. Àngels Planas i Crous, pel G. P. de Junts; Joan Ignasi Elena Garcia i Albert Salvadó Fernàndez, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Míriam Casanova Domènech i Juan Fernández Benítez, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; Joan Garriga Doménech, pel G. P. de VOX en Cataluña; David Cid Colomer, pel G. P. Comuns; Laura Fernández Vega, pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, i Sílvia Orriols Serra, pel G. Mixt[membres comissió].

Assisteixen a aquesta sessió [assistents].

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Economia i Finances amb la consellera d'Economia i Finances sobre els nous òrgans creats per al desplegament de la hisenda catalana amb motiu de la proposta de finançament singular (tram. 354-00189/15). Juan Fernández Benítez, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la sol·licitud de sessió informativa.

2. Sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Economia i Finances amb la consellera d'Economia i Finances sobre la creació de nous llocs de treball per al desenvolupament de l'Agència Tributària de Catalunya (tram. 354-00203/15). Joan Garriga Doménech, Grup Parlamentari de VOX en Cataluña. Debat i votació de la sol·licitud de sessió informativa.

3. Sol·licitud de compareixença de Josep Capdeferro, professor associat de la Universitat Pompeu Fabra, davant la Comissió d'Economia i Finances, perquè informi sobre l'evolució econòmica de Catalunya i sobre l'obra "Un segle decisiu: Barcelona i Catalunya 1500-1640" (tram. 356-01154/15). Toni Castellà i Clavé, Grup Parlamentari de Junts. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

4. Compareixença de Joaquim Albareda i Salvadó, catedràtic d'història moderna de la Universitat Pompeu Fabra, davant la Comissió d'Economia i Finances per a informar sobre l'evolució econòmica de Catalunya posterior al 1714 (tram. 357-00705/15).

5. Compareixença de Francesc Roca Rosell, professor de política econòmica de la Universitat de Barcelona, davant la Comissió d'Economia i Finances per a informar sobre les aportacions universals de Catalunya a l'economia (tram. 357-00719/15).

El president

Hola, bona tarda. S'obre la sessió d'aquesta Comissió d'Economia i Finances, ara que ja hi som tots.

Informar que durant un temps el company diputat substituirà la Lluïsa Llop, que està en una altra comissió fent un altre proposta de resolució i, un cop així, demanaria si tenen alguna altra substitució que informar.

Joan Ignasi Elena Garcia

Sí, a part del que ha dit la senyora Lluïsa Llop, pel diputat Josep Pepe Vidal, el diputat Juli Fernández substitueix l'Albert Salvadó.

El president

Gràcies. Alguna altra?

Toni Castellà i Clavé

Sí, gràcies, president. El diputat Agustí Colomines substitueix el diputat Munell.

El president

Molt bé. Sí?

#

Sí, president. La diputada Gisela Navarro substitueix la diputada Ivana Martínez.

El president

Molt bé, gràcies.

Sol·licitud de sessió informativa amb la consellera d'Economia i Finances sobre els nous òrgans creats per al desplegament de la hisenda catalana amb motiu de la proposta de finançament singular

354-00189/15

Molt bé, doncs procedirem a començar aquesta Comissió d'Economia i Finances, amb l'ordre del dia.

Com bé saben, començaríem amb el punt 1, que és la Sol·licitud de sessió informativa davant d'aquesta comissió de la consellera d'Economia i Finances sobre els nous òrgans creats per al desplegament de la hisenda catalana amb motiu de la proposta de finançament singular, presentada pel Partit Popular de Catalunya.

Sense més dilació faríem la votació.

Vots a favor? (*Veus de fons.*) La primera, sí. La número 1, només. Votarem només la número 1.

A favor?

6.

Abstencions?

D'acord.

Vots en contra?

9

Per tant, no s'aprova.

Sol·licitud de sessió informativa amb la consellera d'Economia i Finances sobre la creació de nous llocs de treball per al desenvolupament de l'Agència Tributària de Catalunya

354-00203/15

Passaríem al punt número 2 d'ordre del dia, Sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Economia i Finances amb la conselleria d'Economia i Finances sobre la creació de nous llocs de treball per al desenvolupament de l'Agència Tributària de Catalunya, presentada a instàncies del Grup Parlamentari de VOX, i procedim a la votació.

Vots a favor?

2.

Abstencions?

Vots en contra?

13.

Per tant, no s'aprova tampoc.

Sol·licitud de compareixença de Josep Capdeferro, professor associat de la Universitat Pompeu Fabra, perquè informi sobre l'evolució econòmica de Catalunya i sobre l'obra *Un segle decisiu: Barcelona i Catalunya 1500-1640*

356-01154/15

Punt número 3 de l'ordre del dia, Sol·licitud de compareixença de Josep Capdeferro, professor associat de la Universitat Pompeu Fabra, davant d'aquesta comissió, perquè informi sobre l'evolució econòmica de Catalunya i sobre l'obra *Un segle decisiu: Barcelona i Catalunya, 1500-1640*, presentada pel Grup Parlamentari de Junts. I abans de procedir a votació, li passo la paraula al vicepresident Canadell.

Joan Canadell i Bruguera

Sí, gràcies, president. Molt breument, només per dir –ja ho vaig enviar per correu– que el senyor Capdeferro el proposem com a substitut de l'autor del llibre, Albert García Espuche, perquè està molt gran i va dir que no es veia amb cor de venir al Parlament a estar una tarda aquí amb nosaltres.

El president

Gràcies, vicepresident.

Doncs, en aquest cas, passaríem també a la votació d'aquest punt número 3.

Esperem que acaba d'arribar la companya i diputada de la CUP, la senyora Laura Vega.

Estem al punt 3, i el vicepresident ha fet el comentari que és una substitució d'una ja anteriorment aprovada, substituint només la persona d'aquesta compareixença, però que és una que ja s'havia aprovat. En aquest cas, per demanar la substitució per compareixença del senyor Josep Capdeferro. Per tant, passaríem a la votació.

Vots a favor?

15

Abstencions?

Vots en contra?

1 vot en contra.

Molt bé.

Compareixences de Joaquim Albareda i Salvadó, catedràtic d'història moderna de la Universitat Pompeu Fabra, per a informar sobre l'evolució econòmica de Catalunya posterior al 1714

357-00705/15

Doncs, un cop fets aquests tres primers punts, passaríem al punt número 4, que seria, com bé sabem, la compareixença de Joaquim Albareda i Salvadó, catedràtic d'història moderna de la UPF en aquesta comissió, i també la compareixença de Francesc Roca Rosell, professor de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona, també davant d'aquesta comissió, per informar de les aportacions universals de Catalunya a l'economia.

Els fem entrar.

La sessió se suspèn a les... i es reprèn a les...

El president

Molt bé. Doncs, bona tarda, senyor Albareda, senyor Roca, acompanyants.

Primer de tot, en nom d'aquesta comissió, i com a president, donar-los la benvinguda i agrair-los el fet que hagin disposat del seu temps per poder acompanyar-nos i mostrar-nos les matèries en què són experts. I, sense més preàmbuls, els donarem la paraula amb un torn de quinze minuts a cadascun de vostès. Començaríem pel senyor Albareda, si els sembla bé, que és com està posat en l'ordre del dia.

I, sense més, si li sembla bé, senyor Albareda, doncs, quan vostè vulgui, pot començar.

Joaquim Albareda i Salvadó (catedràtic d'història moderna de la Universitat Pompeu Fabra)

Senyores i senyors diputats, bona tarda. És bastant sabut que en el segle XVIII es van posar les bases, els fonaments de la Catalunya moderna, però, de fet, el 1700, bastant abans, l'especialització productiva a les comarques i els intercanvis a l'interior i a l'exterior, amb Barcelona com a centre director, s'havien assentat. I, acabada la Guerra de Successió, el 1714, Catalunya es va recuperar lentament dels seus efectes devastadors i, cap al 1740, ja es trobaven condicions d'aprofitar els

incentius que oferia el nou règim, com l'abolició de l'estrangeria i de les duanes interiors, les mesures proteccionistes per al cotó i els proveïments militars.

Tanmateix, de poc haguessin servit aquests estímuls sense unes condicions prèvies que tenien el seu fonament en el contracte d'emfiteusi que garantia al pagès l'accés a la terra i l'especialització productiva i els intercanvis que, juntament amb la figura de l'hereu, van quedar garantits en preservar-se el dret civil a la Nova Planta, gràcies a l'informe favorable del jurista Francesc Ametller.

El cert és que el nombre d'habitants a Catalunya entre 1717 i 1787 va augmentar en torn del 65-70 per cent, i si el 1719 només hi havia vuit poblacions amb tres mil habitants, el 1787 eren vint-i-vuit, s'havien multiplicat per quatre.

Josep Fontana va proposar un esquema quadrangular dels fluxos de l'economia catalana que permeten entendre el seu grau d'especialització. Deia: «Una zona a l'oest que proveeix blat i en vent a la de l'est; la Catalunya dels teixits de llana, al centre, que abasteix el país i envia part de la producció a l'interior de la península. La que produeix aiguardent a la costa, que exporta a l'estranger i a les colònies americanes i amb les seves compres de blats i de teixits anima l'activitat de les comarques anteriors. I la muntanya, finalment, que proporciona sobretot homes i ramats». És un resum de com s'estructuraven aquests intercanvis a l'interior de Catalunya i amb l'exterior.

Sens dubte, el comerç exterior va jugar un paper clau en aquest sistema. L'aiguardent era venut a l'Atlàntic del Nord, a Espanya, a Amèrica, constituint una palanca d'un cercle virtuós d'especialitzacions complementàries, alhora que els teixits de llana i després de cotó i de lli van inundar el mercat espanyol, competint amb les manufactures estrangeres.

No oblidem tampoc el comerç d'esclaus, que va prendre volada a partir de 1789, quan una reial cèdula va oferir la possibilitat al comerç privat de participar en el negoci de la tracta en acabar el monopoli britànic.

Aquest conjunt de transformacions econòmiques, com va explicar bé Pierre Vilar, havien donat lloc a un canvi en el principi del mode de producció. Catalunya s'havia acostumat a produir no per consumir, sinó per vendre. Espanya, en conjunt, encara no ho havia fet.

Al capdavant aquell desenvolupament econòmic va accentuar el caràcter diferencial de Catalunya en relació amb la resta d'Espanya.

Vilar també va posar en relleu la fecunda col·laboració entre la burgesia catalana i l'Estat, cosa que va permetre al 1758, a instàncies de la burgesia mercantil, crear la Junta Particular de Comerç. Una institució que, com va explicar Roberto Fernández, va disposar d'uns dirigents que van demostrar una voluntat decidida de canalitzar els esforços col·lectius i, principalment, de regular el desenvolupament de l'economia del Principat en la mesura de les seves possibilitats, fins al punt que van ambicionar suplir el poder polític aniquilat el 1714.

D'altra banda, la Junta de Comerç es va preocupar de la formació professional i va impulsar diverses escoles que responien a les necessitats de la indústria i del comerç: l'Escola Nàutica, per formar pilots i tècnics de navegació, i l'Escola de Nobles Arts, per a l'ensenyament del dibuix i de les tècniques en general, avui en diríem de disseny. També podríem esmentar l'Acadèmia de Matemàtiques, que va formar molts enginyers industrials, o l'Acadèmia de Ciències.

Totes aquestes acadèmies i escoles eren un contrapunt a la Universitat de Cervera, incapaç d'oferir aquests serveis que demanava el país.

Tot això ens porta també a plantejar-nos una qüestió: quins van ser els estímuls del reformisme borbònic? És una qüestió que ha generat controvèrsia, però que ja la va plantejar Jaume Vicens Vives el 1969. Va escriure: «Es temerario creer que el desarrollo de la economía catalana a lo largo del siglo XVIII fue promovido por las medidas 'ilustradas'», entre cometes, “de los gobiernos de Carlos III. Este es uno de los tópicos que vienen perdurando, sin motivo, sobre todo después del concluyente estudio de Pierre Vilar».

Tanmateix, alguns historiadors, com Roberto Fernández, sostenen que l'absolutisme borbònic va tenir interès en beneficiar econòmicament i socialment Catalunya, com a part integrant de la monarquia. Alguns van més enllà. L'economista Gabriel Tortella ha arribat a escriure, literalment –està traduït–, ha arribat a escriure que Castella va tenir la dissort de guanyar la Guerra de Successió perquè no s'hi van aplicar les reformes de Catalunya. És a dir, Catalunya va tenir sort de ser derrotada la Guerra

de Successió perquè se li van aplicar unes mesures beneficioses a la seva economia.

La realitat d'una monarquia que prioritza els interessos dinàstico-patrimonials davant de qualsevol reforma profunda a favor de la felicitat pública contradiu tossudament aquesta imatge idealitzada del mal anomenat despotisme il·lustrat, que seria més adequat qualificar, *to court*, de reformisme absolutista, i així ens entendríem millor. Reformisme absolutista, una lògica modernitzadora que perseguia, sobretot, enfortir el poder del rei i de la monarquia.

Concretament, quins són els punts en què la política reformista va poder incidir en l'economia catalana? En primer lloc, la integració de Catalunya en els mercats hispànics, eliminada tota estrangeria «entre estos y aquellos reinos». L'abolició de l'estrangeria. Això significava poder comerciar en condicions d'igualtat als castellans, per entendre'ns.

Ara bé, l'historiador Jaume Torres ha explicat que hi va haver una imperfecta unió duanera. És a dir, no és que s'eliminessin de cop les duanes que hi havia, els drets, les càrregues, etcètera, sinó que es va fer molt lentament i algunes van durar fins a finals del segle XVIII. I, encara més, calia superar la competència estrangera. És a dir, els productes catalans havien de competir amb els productes estrangers en aquests mercats. En tot cas, Jaume Torres diu que la clau de l'èxit van ser les diàspores mercantils de comerciants, unes xarxes molt tancades de traginers, botiguers i negociants catalans que es van establir per tota Espanya i que d'aquesta manera rebien la informació suficient com per garantir l'èxit dels seus negocis.

Segona qüestió, la liberalització del comerç amb Amèrica en dues tongades, el 1765 i el 1778. Però cal recordar que el comerç amb Amèrica no va ser el principal ni per les exportacions vitícoles, perquè s'enviaven al nord d'Europa, Anglaterra i Holanda, ni per les exportacions de manufactures tèxtils, que s'enviaven al mercat peninsular. Per tant, va ser una font d'acumulació, d'acord. Va fomentar el sector navilier, d'acord, però, com va dir Josep Fontana, l'etapa del comerç lliure amb Amèrica va ser poc duradora. Els anys de negocis es van limitar al període 1782-1796, a finals de segle, quan les transformacions ja havien tingut lloc a Catalunya. Després van continuar, evidentment, en el XIX.

I, en aquest punt, és interessant introduir la reflexió que fa l'historiador britànic John Elliot. Quan compara la incorporació d'Escòcia i de Catalunya en els seus respectius estats, assenyala que se'ls van obrir oportunitats econòmiques a les dues nacions, però que els comerciants anglesos van disposar de més facilitats per intervenir en l'imperi.

Tercera qüestió, els estímuls que va rebre la manufactura del cotó, que, com sabem, va ser essencial per a la industrialització. Tal com ha explicat l'historiador James Thompson, la legislació prohibicionista va ser puntual, no va ser continuada. S'ofereixen unes primeres mesures incompletes, es van ampliar després a altres productes fabricats a Europa, que no eren teixits orientals, però sempre va ser majoritària la impressió que eren mesures indecises, que no hi havia una clara política de suport a la indústria pròpia catalana en substitució de les importacions que generaven uns drets importants a la corona.

Estem molt lluny, evidentment, parlant de proteccionisme, de les seixanta lleis que la Cambra dels Comuns britànica va aprovar entre 1689 i 1714 a instàncies dels *lobbies* del tèxtil. Això sí que era una política clarament proteccionista.

I en quart lloc, i últim, una cosa semblant podríem dir en relació amb els estímuls que va proporcionar la important demanda militar al llarg del segle en sectors de la construcció, el tèxtil, la indústria de la pell i la producció d'armament. El 1617 hi havia a Catalunya vint mil soldats, és a dir el quaranta-tres per cent del total dels efectius de la infanteria espanyola, amb una clara missió de controlar el territori català. Vint mil, aquesta és la primera finalitat. Però a aquesta finalitat s'hi van sumar de seguida les campanyes italianes que va iniciar el ministre Alberoni.

Fixeu-vos, el 1618 hi havia a Catalunya entre trenta mil i quaranta-quatre mil soldats per anar cap a Sicília. Després hi va haver la conquesta d'Oran. De nou, la conquesta de Nàpols, amb quaranta mil homes, també, que van sortir de Barcelona, o les guerres d'Itàlia dels anys 1740, amb cinquanta mil homes.

A partir d'aquest moment, les tropes es concentren a Andalusia, deixen de concentrar-se a Catalunya.

Tal com va assenyalar l'enyorat Ernest Lluch, en el millor dels casos, la hipòtesi d'aquest estímul només pot tenir validesa per un període de temps no massa llarg, per moments concrets, però no per explicar una transformació de l'economia.

L'il·lustrat Antoni de Campany, de final de segle, va relativitzar els efectes dinamitzadors de la despesa militar en el sentit que la demanda responia a una realitat productiva en condicions de ser aprofitada. És a dir, per què venien a Catalunya a demanar aquests productes? Perquè ja estaven en condicions de fabricar-los i ofertar-los ràpidament i a un preu competitiu. No podien anar a altres llocs.

Això no treu que el proveïment de l'exèrcit beneficiés clarament determinats sectors dels negocis i els seus proveïdors. Per exemple, hi ha el cas de la companyia de Bacardí, Mestres i Sierra, entre 1763 i 1784, amb un subministrament total de tres-cents mil uniformes a l'exèrcit –tres-cents mil uniformes–, una xifra espectacular, i vuitanta mil pels soldats de cavalleria. També hi va haver petits contractes entre tres-centes seixanta persones d'oficis diversos.

Podem concloure amb l'historiador Jaume Torres que la legislació borbònica, i altres mesures que van aportar estímuls a l'economia catalana, van tenir efectes positius i que és un factor que s'ha d'integrar en l'esquema explicatiu del procés de canvi econòmic d'aquell segle, però no com un factor determinant d'un procés que per la seva amplitud i per la seva potència reclama explicacions de tota una altra envergadura.

És a dir, tampoc ens val imputar el caràcter dels catalans treballadors, aquella prosperitat o un nebulós esperit col·lectiu, sinó que s'han de buscar en les bases reals, en les bases materials de la societat catalana els incentius per buscar el guany, la necessitat, l'interès per treballar més que proporcionava el sistema que ja he dit abans de l'emfiteusi, de la figura de l'hereu, d'una tradició tèxtil que s'anava consolidant, etcètera.

Compta i debatut, a l'hora de fer balanç sobre l'efecte que les polítiques governamentals van tenir en l'economia, cal abans que res no perdre de vista que la societat va ser la protagonista de l'activitat econòmica i que l'Estat es va limitar a oferir certes mesures, certes reformes, certs estímuls, mitjançant un seguit de

mesures que van tenir un impacte desigual en el territori i en els sectors diversos en funció de la seva capacitat per aprofitar-los.

L'Aragó no es va poder beneficiar d'aquestes mesures, simplement perquè no estava en condicions de fer-ho. Aquesta seria la conclusió de tot això.

Els resultats són coneguts. José de Cadalso, el 1789, en les seves *Cartas marruecas*, deia que als catalans els anomenaven «els holandesos d'Espanya». Una dècada abans, el periodista aragonès Francisco Mariano Anifo deia que Catalunya era com una petita Anglaterra. Aquests són els resultats dels canvis. (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*)

I el 1727, molt a començament de segle, el funcionari d'hisenda Francisco de Moya Torres va observar amb agudesia que ja hi havia unes bases que propiciaven les transformacions de Catalunya. Era el següent: «Cada uno tiene algo de tierras y coge algo de pan para sí y no hay poderosos, y se comercian con más equidad y hermandad.» Aquest anivellament social era important. I el discurs de 1780 de la Junta de Comerç diu: «En otras provincias está el dinero como estancado, en pocas manos, sin que apenas el menudo pueblo le conozca por su figura, pero en Cataluña es un humor que circula». Aquí tenim el resultat. La circulació de diner, la gent té capacitat adquisitiva, pot comprar, pot consolidar el mercat que estava naixent.

L'historiador Jordi Maluquer de Motes, ja fa uns anys, a l'hora d'explicar els orígens del mercat interior català, va posar en relleu l'existència d'una distribució relativament equilibrada de la renda, fruit del caràcter força igualitari de la societat catalana. I Eugenio Larruga, a les seves *Memorias políticas y económicas*, de 1787, va copsar la relació entre ressorts econòmics i transformació social. Deia: «Gracias a la industria, aumenta la población, abunda más el dinero y circula con más actividad, tomando siempre, poco a poco, la opulencia o a lo menos un decente pasar, el lugar que ocupaba antes la miseria.» És a dir, la indústria permetia a la població «un decente pasar» que no es donava en societats que no havien iniciat aquest camí de la indústria a finals del XVIII.

I, d'aquesta manera, Catalunya va poder endinsar-se pel camí de la industrialització, va crear el teixit de relacions de mercat que calia per a la industrialització, relacions

que impliquen bona part dels membres d'una societat que impulsen activitats i creen interdependències entre ells.

I un aclariment final. No he esmentat el cadastre, no he esmentat la Nova Planta. No és cap oblit, els guardava pel final.

El cadastre, la nova contribució, no es pot incloure entre els estímuls, perquè no va ser mai una contribució única. És a dir, es va afegir a les anteriors, es va quedar en un 40-45 per cent de la contribució. No va ser l'única contribució, ni va ser equitativa, com s'havia anunciat, sinó una font de corrupció immensa, ja que el distribuïen els regidors municipals sense cap mena de control.

I segon, la Nova Planta, un retrocés polític en tota regla, que va fer taula rasa de la cultura política dels catalans i que, a més a més, va provocar disfuncions entre el poder polític i el judicial, en els àmbits de la justícia, a conseqüència de la pugna constant entre el capità general i l'Audiència. El Consell de Castella, a finals de segle XVIII, va admetre el fracàs de la Nova Planta en aquest sentit. És a dir, el sistema arriba al col·lapse amb la revolta contra les quintes del 1773, amb una sentència del fiscal Campomanes en la qual diu que ha fracassat la Nova Planta, que els catalans segueixen sent com sempre i que en aquest moment són demòcrates i republicans. Fa servir aquestes dues paraules, el 1773.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor Albareda.

Compareixença de Francesc Roca Rosell, professor de política econòmica de la Universitat de Barcelona, per a informar sobre les aportacions universals de Catalunya a l'economia

357-00719/15

I ara passaríem la paraula al senyor Roca. Té la paraula.

Francesc Roca Rosell (professor de política econòmica de la Universitat de Barcelona)

Em sentiu? Sí. Em senten? Molt bé.

(L'exposició de l'orador és acompanyada d'una projecció de xarts, els quals poden ésser consultats a l'expedient de la comissió.)

A veure, jo em vaig trobar que després de fer el que havia de ser un article i que va ser un llibre molt gruixut que es diu *Teories de Catalunya*, de l'any 2000, i després de fer un *Atles dels catalans al món*, el 2009, em vaig trobar que no entenia perquè anàvem bé.

Aleshores, les explicacions que he anat rebent i que he anat recollint no em servien i vaig pensar, en els últims anys de fer classes, per tant vol dir el 2015-2016, que una cosa que era important eren les innovacions, les descobertes petites i grans, i més per un país amb pocs recursos amb pocs recursos naturals i polítics, però que aquestes innovacions eren poc conegudes, diguem-ne.

He fet la prova explicant-li al que hi ha a la porta de casa meua, que és un peruà que fa deu anys que va arribar aquí, però que m'ha dit que ell ho va aprendre de seguida, que quan jo li vaig dir ahir que avui venir aquí a explicar les innovacions en l'economia catalana aquest peruà m'ha dit: «Ah, el submarí d'en Monturiol, l'ictineu». Sap això, però jo li he dit: «Escolti, vostè com ho sap jo?» «Quan vaig arribar aquí ho vaig aprendre de seguida». Molt bé.

Resulta que jo recordo perfectament el dia que vaig estar a punt de comprar-me un llibre a la llibreria del Metropolitan de Nova York sobre submarins, a punt de comprar-me el sense ni..., com aquell que diu ni tocar-lo, però vaig fullejar, vaig mirar l'índex i va resultar que hi havia tres-cents submarins i el submarí d'en Monturiol no sortia.

Així i tot, en aquesta mateixa llibreria, vaig mirar un llibre sobre *El llibre vermell de Montserrat* i em vaig trobar per atzar, fullejant, que l'anotació coreogràfica més antiga que es conserva al món és una anotació dels balls dels peregrins a Montserrat. És a dir, que així i tot aquest dia en aquesta llibreria vaig aprendre una cosa interessant, que és l'anotació coreogràfica més antiga que es conserva. Punt.

L'any següent, l'estiu següent, al Museu Nacional Escocès d'Edimburg, a l'última sala, que és aportacions dels escocesos al món, que són considerables, eh?, a la televisió, la penicil·lina, etcètera, ostres, veig en una vitrina una Montesa, una Montesa Impala, i dic: «Bé, els escocesos s'apunten a la Montesa?» Bé, m'acosto i

no, allà posa «Esplugues, Spain», però és que amb aquella moto un escocès havia guanyat un campionat del món i, per tant, posaven allà la Montesa.

Bé, total, vaig pensar que això s'havia de revisar i vaig començar el 2014, 15, 16 a buscar innovacions fetes pels catalans a Catalunya o fora de Catalunya, que n'hi ha moltes –fora, vull dir–, i al revés, de gent de fora que les fa aquí i, per tant, a fer un recull d'innovacions, invencions, descobertes en tots els camps, no únicament el que en diem tecnològic, sinó en tot, en l'alimentació, en el transport, la comunicació, la sanitat.

En jubilar-me, 2016, bé, vaig buscar ajudes diverses, començant per la Marta Faixedas, perquè estava fent i està fent una web que es diu «La petjada catalana al món» i, clar, molts d'aquests catalans al món realment el que han fet és una innovació i per això han tingut l'èxit que han tingut, diguem-ne, i, bé, vam arribar a ser un grup de deu persones. Amb la pandèmia una mica es va desdibuixar el grup, diguem-ne, però més o menys continua.

Total, que buscant a la Viquipèdia, que hi és, llista d'invents i descobertes catalanes n'hi ha trenta-nou. Si busques a la Viquipèdia «List of Spanish Inventions» n'hi ha un una cent vint, i nosaltres estem a les mil dues-centes. No hi ha manera d'acabar, perquè és que van sortint coses de tot tipus.

No sabem de res, perquè jo no sé coses de medicina i no sé coses d'enginyeria electrònica, ni coses de l'Edat Mitjana, que n'hi ha moltes...

Ah, una altra cosa que vaig aprendre, això sí, en el Museu Nacional Escocès, que ells ho diuen de si mateixos, Escòcia es va reinventant, s'ha reinventat unes quantes vegades. I jo crec que en el nostre cas és així, que també ens hem anat reinventant i reconec que el resum que jo havia escrit de tot això aquest matí he decidit que no em servia, que aquest resum no em servia, i que el que portava perquè pugui interessar és això, fitxes, algunes de les mil dues-centes fitxes que tenim fetes.

A cada fitxa hi ha el nom actual de la innovació, la traducció a l'anglès; el nom històric, el nom original; l'any, encara que molt sovint costa molt de trobar l'any, però, bé, l'any; el lloc on es produeix; evidentment, l'autor, quan es coneix o els autors; l'empresa, organització o institució que hi ha al darrere, quan hi és. Però hi ha fitxa, una foto que molt sovint, o dues, o tres, o quatre, molt sovint em costa molt de trobar,

una foto, una il·lustració i un text, que pot ser de deu línies o de tres o quatre pàgines, diguem-ne.

I el problema és que per alguna d'aquestes innovacions l'únic que tenim és una línia escrita, res, en un manuscrit, i en canvi per altres hi ha tesis doctorals, diguem-ne, hi ha informacions, detalls i reproduccions, hi ha totes les variants, diguem-ne.

D'algunes, per tant, sabem molt poques coses, d'altres masses, però, bé, la idea és fer, i aquí estem, fer un llibre més o menys equilibrat, però que equilibrat vol dir que hi hagi innovacions a tots els períodes, tot tipus d'innovacions, això en paper, i després fer una pàgina web on es puguin anar incorporant totes les coses que vagin apareixent, diguem-ne.

Exemples del que porto aquí, que els hi deixo a vostès. Una cosa que, és clar, no cal explicar-la massa, la farga catalana. Hem trobat, per exemple, que quan es parla d'industrialitzar en el sentit modern i metal·lúrgic de la paraula a la Índia el segle XIX, doncs, hi ha tres opcions: una és l'opció, bé, és igual, una de les opcions és l'opció de la farga catalana i això surt explicat en un article publicat en una revista de Bombai, que es troba a internet.

Un altre fitxa, l'espardenya, el calçat lleuger. Un altre que és interessant, això és 1326, la menció més antiga de l'espardenya.

L'Arnau de Vilanova, al segle XIII fa una piràmide d'aliments molt semblant a les piràmides d'aliments que ara considerem.

1401, la taula de canvi. La taula de canvi és segons, i això es troba directament posant «taula de canvi» o «banc central» a internet, segons l'enciclopèdia britànica, la taula de canvi és el primer –1401–, el primer banc central de la història, o sigui que, és clar que hi ha hagut bancs, hi ha hagut aquesta cosa dels banquers tan curiosa, que són imprescindibles i al mateix temps perillosos sempre –això continua–, però això el 1401 ja ho sabien, o sigui que no és cap cosa que ara estem descobrint. Doncs, us recomano l'article «banc central», de l'enciclopèdia britànica, que està amb lletres grosses a internet.

El mateix any, 1401, l'Hospital de la Santa Creu, que vol dir un hospital general, fusió de sis hospitals petits, i que un d'aquests sis hospitals l'amo no vol, i ho aconsegueix,

que sigui només de l'església, i l'Hospital de la Santa Creu serà meitat de l'església i meitat del Consell de Cent, poca broma, eh? I això continua.

(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)

També hi ha una cosa així a la nord-americana que és el senyor Pau Gil, gran banquer català a París, que quan es mor deixa els seus diners per fer un nou hospital, que per això l'Hospital de la Santa Creu passa a dir-se de Sant Pau i de la Santa Creu, en homenatge al senyor que el fa, que paga una cosa que és una barbaritat, una barbaritat des del punt de vista artístic, però també un hospital comunicat per sota, o sigui una gran novetat.

Un altre article en aquest cas no parla d'una innovació, sinó d'un conjunt d'innovacions, que jo he utilitzat una paraula del títol d'un llibre italià, que és l'intercanvi colomí, les coses d'Amèrica que van aquí i d'aquí que van a Amèrica, que són moltes. Per exemple, els cavalls i el blat, i buscant, buscant, trobant catalans que comencen a plantar blat al riu de la Plata o els franciscans que comencen a posar indis damunt dels cavalls, que són els primers vaquers.

Una altra fitxa és..., que en aquest cas és un papa Borja, fent el sistema món, repartint el món entre les dues corones ibèriques. Bé, és la primera visió política global del món.

Ah, una cosa que Pierre Vilar justament no ho diu, però en parla molt, la companyia nova de Gibraltar. Això és una empresa comercial, 1709. Clar, és una empresa feta entre Gibraltar*(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)*, que és, per cert, una cosa que haurien de reivindicar, perquè vam participar en la seva conquesta, diguem-ne, i van muntar una empresa, però és una empresa que és anglesa i és catalana. Per tant, és una multinacional, una de les primeres probablement, o la primera.

El president

Senyor Roca, disculpi, s'ha excedit una miqueta en el temps. En la rèplica podrà continuar, després que els grups parlamentaris els facin preguntes, si no li sap greu.

Per tant, ara passaríem al torn de paraula als grups parlamentaris; després en la següent rèplica podrà prosseguir, si és tan amable.

Francesc Roca Rosell (professor de política econòmica de la Universitat de Barcelona)

Molt bé.

El president

Moltes gràcies. En aquest sentit, com acabo de comentar, ara és el torn dels grups parlamentaris, que seguint l'ordre que vam estipular d'abans de l'estiu, tindrien quatre minuts cada grup parlamentari per fer les consideracions i les preguntes que trobin pertinents.

En aquest sentit, és el torn del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, i té la paraula l'il·lustre diputat, i vicepresident d'aquesta comissió, el senyor Joan Canadell.

Joan Canadell i Bruguera

Bé, gràcies, president. Moltes gràcies, senyor Albadera i senyor Roca, per acompanyar-nos avui, per il·lustrar-nos amb el seu coneixement.

Som molt conscients que quinze minuts dona per poc, tot i la flexibilitat del president, però ens agradaria poder dedicar molt més temps, però, desgraciadament, no ho podem fer.

Per què hem demanat la seva compareixença i d'altres compareixents que ja han vingut i d'altres que vindran? Doncs, perquè si volem parlar de quin és el model econòmic futur que volem pel nostre país en part hem de veure què portem arrossegant, quina és la nostra història com a país.

Per tant, en aquesta comissió hem convidat de l'ordre de deu historiadors de diferents etapes i avui tocava una mica la del 1714 en endavant i la d'aportacions universals dels catalans, que, com deia, si són mil dues-centes o més, no és poca cosa.

En tot cas, nosaltresensem que això ajuda també a l'autoestima de país. És a dir, si tu vols emprendre un viatge és molt diferent si vas fort, preparat i mentalment convençut que pots arribar molt lluny, o si penses que no tens prou força ni per sortir

de casa. Per tant, creiem també que el passat ens pot donar aquesta autoestima per anar molt més lluny. En definitiva, aquest és una mica el context del perquè.

Dit això, jo crec que sovint tenim molt al cap que Catalunya és Espanya, perquè realment políticament hi és, però probablement a nivell econòmic no que no hi és, o no hi ha estat pràcticament mai i cada cop hi som més, perquè anem perdent una part dels orígens.

Però crec que avui ha quedat palès amb el que ens deia el senyor Albareda, i també amb matisos del senyor Roca, que hi va haver un abans i un després del 1714. Abans del 1714 aquí hi havia unes institucions, per exemple, els Consolats de Mar, que permetien una comercialització i una exportació a tot el món conegut, Mediterrani i Atlàntic, i a partir de 1714, si ho tinc ben entès, això va desaparèixer, es van abolir els Consolats de Mar, per exemple. O es van abolir totes les universitats i va quedar només la Cervera, perquè van ser els que es van portar bé, diguem, amb el règim, però, clar, amb allò no n'hi havia per continuar aquest passat industrial que portàvem a la sang de segurament quatre-cinc segles anteriors. Per tant, vam haver de reinventar-nos –ho ha dit també el professor Roca–, vam haver de reinventar-nos i crear coses similars a les universitats, perquè ho necessitàvem, les empreses ho necessitaven, el teixit empresarial ho necessitava, i es va crear la Junta de Comerç, es van crear aquestes escoles d'oficis que van servir per tot això.

Per tant, els catalans podem dir, i jo crec que si ho diem amb la gorra del 1714 és evident, però si ho diem amb la gorra del 2025 també és evident: ser a Espanya més aviat ens porta problemes que no solucions, és a dir no ens ajuda i ens va passar amb tot el tema proteccionisme en el seu moment, però ara ens passa amb les limitacions de les infraestructures, amb tot el tema finançament, òbviament, i amb moltes altres coses.

Per tant, és important que recordem el passat també per emmirallar-nos que el que avui passa no és una casualitat. Això ve de molt lluny, com a mínim des del 1714.

Jo li volia demanar al professor Albareda, el Xavier Hernández Cardona diu en un pròleg d'un llibre de Vilana-Perles, que no sé si l'ha llegit, el que diu és que justament el 1714 allò no era només una Guerra de Successió, sinó que també era una guerra de models econòmics i ell deia: «Hi havia dos blocs, hi havia el bloc dels

industrialistes, on hi havia Holanda, hi havia Anglaterra, hi havia Catalunya, Àustria, i el bloc dels absolutistes, on hi havia França i Espanya». Un fomentava el comerç, la indústria, la tecnologia, la ciència; l'altre era extractiva, bàsicament, i absolutista, centrista.

(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)

Bé, però és que el mateix rei que tenim ara ve d'aquells reis, és a dir el mateix absolutisme d'una manera o altra ha continuat. També ha continuat, per sort, el nostre tarannà industrial i industriós. Per tant, m'agradaria saber si vostè també està d'acord amb això.

Se m'ha acabat el temps ja pràcticament? Bé, doncs, llavors vaig més ràpid – permeti'm una mica de flexibilitat.

De coses que ha dit vostè, senyor Albareda, deia: «No, és que els catalans ho tenien fàcil d'aprofitar aquell moment perquè ja estàvem preparats, érem industrials, altres regions no tenien això». La pregunta que li faig directament és el 1714 hi havia altres regions industrials a Espanya a part de la nació catalana? València i Catalunya per mi en aquell moment és pràcticament el mateix, la nació catalana. Però a part de la nació catalana hi havia alguna cosa més?

I després vostè ha parlat dues o tres vegades de la figura de l'emfiteusi, de l'hereu. Jo ja ho he dit en alguna altra compareixença, que crec que el paper dels remences va ser molt important, perquè d'alguna manera va fixar aquesta estructura familiar de la pime, que vostè ha dit que això era justament el que assegurava un equilibri de repartiment de riquesa perquè pràcticament a cada masia hi havia una empresa i generava valor i, per tant, no hi havia els grans poderosos. I avui una mica estem al mateix lloc, és a dir nosaltres no estem en contra de cap empresa, però sí que pensem...

El president

Vicepresident, hauria d'acabar, si us plau.

Joan Canadell i Bruguera

...que hem de donar suport a la pime, que és la que ens dona aquesta riquesa.

I si se m'ha acabat el temps, doncs, què hi farem.

Gràcies,

El president

Molt bé, ara seria el torn del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana per Catalunya. Té la paraula l'honorable diputat senyor Joan Ignasi Elena.

Joan Ignasi Elena Garcia

Moltes gràcies, president, i també als compareixents per acompanyar-nos avui.

Em sembla que és bo que en una comissió com la d'Economia no només parlem del dia a dia, del que anem aprovant de forma ordinària, sinó que també parlem i aprofundim i aprenguem tots plegats de vostès, dels que són experts, i també que mirem enrere, per veure que moltes de les reclamacions i de les aspiracions i dels anhels del poble de Catalunya de la nostra nació no venen d'una ocurrència de fa un quart d'hora, sinó que estan arrelades a la nostra tradició cultural, també econòmica, del nostre país. I en aquest sentit els volíem agrair la seva participació i que amb el seu testimoni ens ajudin a ser millors per defensar les posicions polítiques que cadascú des de la seva mirada, la nostra des de l'independentisme català d'esquerreres, doncs, defensem en aquesta comissió i en el nostre país.

Hi ha dos elements que ha destacat que és la vocació d'internacionalització sempre de la nostra economia, que crec que aquest és un element que informa sempre la tradició econòmica del nostre país.

També parlava de les vint-i-vuit ciutats. Aquest és un element també rellevant del nostre país. No és un país d'una ciutat, és un país d'una xarxa de ciutats, naturalment amb una capital molt potent, amb una tradició econòmica cadascuna d'elles amb institucions pròpies cadascuna d'elles, de tot tipus, també financer, i naturalment econòmic i empresarial, que han donat vida i força a la xarxa econòmica del teixit econòmic del nostre país.

I, després, evidentment, també ha estat malauradament un principi que ha informat la nostra història que és que la dependència i l'anorreament de moltes de les nostres institucions ha tingut també un impacte sobre l'activitat econòmica en el nostre país i ha amputat, diguem-ne, les possibilitats de creixement malgrat que la resiliència ha

sigut una característica també de la nostra economia, essent capaç de superar aquestes dificultats amb imaginació, amb empenta i sobretot amb molta emprenedoria i amb moltes ganes de generar activitat.

Reitero, moltes gràcies pel seu testimoni i aquí estem.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Ara seria el torn del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Té la paraula la il·lustrada senyora Míriam Casanova.

Míriam Casanova Domènech

Moltes gràcies, president. També abans de tot, agrair tant al senyor Albareda com al senyor Roca que avui ens acompanyin. És un gran honor que estiguin aquí al Parlament de Catalunya, a la Comissió d'Economia, com a experts en història econòmica, perquè ha estat molt interessant, i després ens convida a la reflexió d'on venim i, a més a més de segles, que ja ens queden molt allunyats per poder entendre on també volem arribar i com podem assolir aquests nous reptes sobretot en l'àmbit econòmic.

Nosaltres, en les diferents sessions que hem tingut també amb altres professors experts, el que acabem veient és que la història econòmica a Catalunya ens ajuda a entendre aquests factors interns que tenim aquí a Catalunya i que ens han permès entendre com hem afrontat els problemes econòmics i socials en cada època. I jo voldria destacar aquests factors, perquè al final entenem que és la base de la nostra economia com, per exemple, l'esperit emprenedor que avui també ha sortit, o tota aquesta organització i la xarxa social, o també la distribució de la renda, com en determinats períodes aquesta distribució de la renda va ser equitativa, i això és un factor que és clau, com també la distribució de la propietat, la cultura cívica i el factor humà.

Llavors, creiem que com a resultat de tota aquesta evolució econòmica a Catalunya avui en dia tenim una economia que és dinàmica, que està força diversificada, que té un gran component d'innovació i que, per tant, també destaca a nivell

d'exportacions, és a dir que l'economia que tenim avui en dia és resultat de tots aquests passos que hem anat fent al llarg de la història.

També és cert que sobre la taula tenim grans reptes. Avui mateix sortia que el Govern de la Generalitat crearà un consell assessor per veure com milloren la productivitat, perquè és un dels grans reptes que tenim com a economia, perquè portem molts anys, dècades, en què la renda per càpita està estancada i, per tant, tampoc poden millorar els salaris i, per tant, no es van reduint les desigualtats de la renda a la població.

Podria entrar en diversos problemes específics que tenim més en el sector primari industrial, la construcció, sector serveis, però, en definitiva, està clar que tenim grans reptes sobre la taula i que, a més a més, estem en un món que està molt globalitzat i que, per tant, tenim moltes interdependències i en definitiva l'entorn internacional és complex.

A banda de la situació que tenim a dia d'avui, clar, nosaltres el que voldríem és com apliquem tot aquest aprenentatge que tenim de la història econòmica catalana i especialment en èpoques de gran dinamisme, centrant-nos ja més en l'etapa més de l'economia moderna, per ajudar-nos a afrontar aquests reptes actuals i, en definitiva, també millorar la projecció de futur de l'economia catalana. Llavors, qualsevol recomanació que ens puguin fer en aquest sentit serà molt benvingut.

Especialment, seguint una miqueta amb la línia del que vostès han comentat, si creuen que actualment ens manquen mesures d'estímul o de suport a determinats sectors, per exemple l'industrial, que en el seu moment es va fer. O també si cal, per combatre la situació comercial i internacional, si hem d'avançar amb la integració econòmica regional, per exemple, o també si estem en condicions, en definitiva, per afrontar tots aquests reptes que tenim sobre la taula.

I ja per acabar, nosaltres veiem que Catalunya té una oportunitat per realment reconstruir el seu paper de lideratge, tant econòmic com tecnològic, com de benestar, en el seu conjunt, i nosaltres entenem que això ho ha de fer, però sense buscar la confrontació amb la resta d'Espanya ni amb qualsevol altre territori. Al contrari, nosaltres creiem que en la unió és de la força i que, per tant, s'ha de fer de la mà del conjunt d'Espanya i dels països de la Unió Europea.

Moltes gràcies de nou.

El president

Moltes gràcies, diputada. Ara és el torn del diputat del Grup Parlamentari de VOX en Catalunya, l'il·lustre senyor Javier Ramírez.

Javier Ramírez Gutiérrez

Gracias, señor presidente. En primer lugar, como no puede ser de otra manera, agradecer a los dos ponentes que han explicado la verdad, la situación de la economía hace tres cientos años, y creo que esto es importante, es decir la economía de hace tres cientos años, porque, claro, alguno que nos esté escuchando se preguntará porque no hablamos de IRPF, no hablamos de los quince o más de quince impuestos propios de la Generalitat, no hablamos del infierno fiscal que están sufriendo las familias y las empresas. De esto no hablamos, hablamos de lo que sucedió hace tres cientos años.

Pues, bien, para hacer eso y decir eso, efectivamente, en la comisión anterior, el presidente de esta comisión me envió una carta diciendo que no estaba bien hacer eso.

Bien, yo le voy a responder públicamente para que usted sea consciente de la situación que nos engloba. Oiga, creo que el esfuerzo y el sacrificio que vienen estos señores aquí a explicar con mucho talento que tienen no se tiene que suscribir a esta comisión. O sea, yo entiendo los delirios ideológicos que tiene algún portavoz, que a lo mejor no quiere volver a la universidad, lo entiendo, no pasa nada, y nos los trae aquí, y está muy bien; los escucharemos, los atenderemos porque dicen cosas muy interesantes, pero no es el seno el Parlamento de Catalunya para hablar de estas cuestiones. ¿Por qué? Porque entendemos que, como insisto, tenemos que hablar de impuestos, de infierno fiscal, de lo que están sufriendo las familias y lo que están sufriendo las empresas.

Dicho el qué, diré una cosa, y sí que quiero entrar únicamente en materia de lo que ha dicho el catedrático Albareda, porque creo que algún mismo portavoz que nombraba de manera sutil, pues, hoy a lo mejor no duerme tranquilo.

Usted ha dicho textualmente –y me ha encantado–, ha dicho que «la legislación borbónica ayudó a la potenciación de la economía catalana». Pues, bien, eso lo ha obviado en su reflexión, lo ha obviado, pero es la relación.

Entonces, como aquí representa que sus ponencias deben servir para reflexionar de lo que debía ser la economía del futuro, pues, a lo mejor a partir de ahora el señor Canadell se vuelve más borbónico que nunca, quien sabemos o que sepamos ¿no? En fin, pero sí que quiero poner en valor lo que se ha dicho aquí también, no se ha admitido hoy *de facto*, pero sí que hay muchas otras ponencias que yo le he podido escuchar, y es que cuando he visto que usted venía hoy a comparecer, pues, me ha llamado la atención que le propusieran, porque usted ha sido muy objetivo en explicar la historia. De hecho, usted dijo y reconoció que en 1714 no fue una guerra entre España y Cataluña, porque hay un dato que es objetivo, que es que en la propia España, en Castilla, había también austracistas, ¿no? Y, por tanto, no fue un conflicto entre España y Cataluña, fue otro tipo de conflicto.

Bueno, hoy obviamente esto no les interesa, depende de qué tipo de portavoz, pero insisto, agradezco sus ponencias, agradezco sus explicaciones, creo que es positivo, pero entiendo que dónde se debe debatir, dónde se debe aprender y sobre todo dónde se debe escuchar creo que no es la Comisión de Economía y Finanzas del Parlament de Catalunya.

Muchas gracias.

El president

Moltes gràcies, diputat. Abans de passar el torn al següent grup, vull agrair-li al diputat senyor Javier Ramírez el fet que hagi tornat on havien d'haver estat i esmeni el que nosaltres entenem humilment com un error de l'última Comissió d'Economia i pugui quedar-se aquí i explicar en el seu sentit la seva llibertat d'expressió, la que sigui, però que sí que ho faci aquí en la comissió i no com en l'altra comissió, que vostè va prendre la decisió de marxar.

Per tant, des d'aquesta presidència felicito el fet que ja s'hagi quedat a col·laborar i a participar de la comissió.

Molt bé. Un cop dit això, passariem la paraula al següent grup parlamentari. Té la paraula l'il·lustre senyor David Cid.

David Cid Colomer

Gràcies, president. Òbviament, agrair les dues compareixences. Crec que és útil, com a mínim, per també conèixer quines han estat les bases de l'actual model econòmic català i, per tant, què és el que en bona mesura ens ha portat cap aquí.

Jo breument volia fer dues preguntes. La primera, situar una mica quines han estat les bases d'un model econòmic dinàmic i que a la vegada amb una forta empremta del sector industrial a Catalunya. La pregunta és què pot explicar o què podria explicar l'evolució que ha fet en el qual aquest sector industrial s'ha anat constrenyent i, per tant, quins són els deures que tenim pendents com a país per intentar també aprendre del que s'ha fet en el passat.

I després, també, crec que és un tema també interessant a veure, és a dir quina ha estat també l'evolució en paral·lel d'aquestes bases econòmiques, l'evolució en aquest cas a nivell social, i també sobre un aspecte que també que gira al voltant molt, en aquest cas, de les teories econòmiques, que té a veure amb la desigualtat.

És a dir, com al llarg d'aquests darrers segles acaba evolucionant i en quin moment també ens trobem, perquè també ens trobem en un context en què, fins i tot comparat amb altres moments històrics, hi ha un evident procés d'acumulació i de concentració de la riquesa que no ha existit fins i tot en altres moments especialment, òbviament, del segle XX.

Per tant, bé, simplement, aquestes dues preguntes i, evidentment, agrair la seva compareixença.

El president

Moltes gràcies, diputat. Passem al torn aquest cop al Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular. Té la paraula la senyora Laure Vega.

Laura Fernández Vega

Sí. Bé, primer de tot, agrair les vostres compareixences. Sí que dir-li al diputat Canadell que estic d'acord i que té raó que hi ha moltíssimes situacions que ens

trobem ara i que venen d'antic, per exemple que ja les constitucions dels imperis liberals, perquè estem parlant d'història, al segle XIX, precisament, aquelles que s'anomenaven duals, estaven pensades en moltes formes perquè precisament les colònies deliberadament quedessin fora del marc de drets en unes suposades lleis especials que mai no acabaven d'implementar-se, i que crec que és un dels problemes que hauríem de començar a abordar a economia, a treball i a la resta de compareixences i comissions que tenim, perquè crec que és el que tendim per part de tot el bloc de la dreta, quan ens plantejem que no hi hagi accés a determinats drets a aquelles persones que els agradaria a alguns partits, per desgràcia, que només fossin bèsties de càrrega i que no fossin treballadors.

Jo agraeixo molt que estiguin avui els compareixents aquí, perquè en realitat sí que dic..., no faré una gran aportació sobre història, perquè seria una vergonya fer-ho davant vostre, però sí que em semblaria interessant saber quines són les seves lectures respecte, d'una banda, del marc impositiu sobretot –no sé ben bé el vostre àmbit–, però sobretot posterior a diferents períodes de restauració, perquè és cert que hi ha les desamortitzacions, però també en això es veu aparellat un procés de pèrdua dels bens comunals i la posterior proletarització, i m'agradaria saber una mica com pensàveu en aquest àmbit redistributiu diferenciat d'altres moments de l'Estat espanyol.

I, d'altra banda, sobre el procés... més recent, no, però més relacionat amb l'àmbit industrial i amb el fet que aquí sobretot tinguéssim una indústria tèxtil, a diferència..., també en teníem evidentment de metall i siderúrgica, però el pes de la indústria tèxtil més fàcilment deslocalitzable, amb altres pols, sobretot a Amèrica Llatina en determinats moments de la història on després han sigut, diguem, fons de més producció, si creuen que ha sigut un factor determinant respecte que hi hagi una deslocalització més gran i un pas d'aquesta indústria tèxtil, que, de fet, si seguim els noms són pràcticament els mateixos, cap a formes econòmiques molt menys productives, com seria la del turisme. És a dir, en comparació, per exemple, amb el País Basc, que han tingut un tipus d'indústria molt menys deslocalitzable, si creuen que el factor de què es produïa era important i què no.

I també, aprofitant que hi són, tot i que no sigui el tema, però havent llegit algun dels números que havia dirigit com a professor a *Nous Horitzons*, pensant també en si voldrien explicar reaccions socials a determinats moments econòmics, sobretot perquè no estiguem, com sovint passa, tot i que no és el vostre cas, llegint la història com si la història no l'haguessin fet també aquelles persones que es veien evidentment afectades per l'economia, perquè precisament de l'extracció, per exemple, del treball esclau i de l'economia colonial i rendista d'Amèrica, és amb el que es van poder fer també colònies pels treballadors, que es van implementar aquí dispositius de control molt més avançats que en altres llocs de l'Estat.

Hi ha un llibre bastant interessant que es diu *Enemigos del imperio*, que potser quan venim aquí i fem classes també seria interessant que vingués l'autor, en el qual parlen de tota la lectura de com els processos colonials desenvolupats per l'Estat espanyol i participats també per Catalunya havien servit posteriorment per formes de disciplinament interiors de l'Estat, i crec que també és interessant, perquè no pensem només en l'economia com una sèrie de fluxos que van i venen.

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Ara seria el torn de paraula pel Grup Mixt, però en no estar presents a la sala, passem al torn de paraula al següent grup, en aquest cas el Grup de Socialistes i Units per Avançar, té la paraula l'il·lustre senyor Jordi Riba.

Jordi Riba Colom

Moltes gràcies, president. Moltes gràcies als compareixents, doctor Albareda, doctor Roca, per la seva aportació avui aquesta tarda en aquesta comissió que a nosaltres sí que ens sembla rellevant, important i transcendent veure i saber d'on venim per poder conèixer on som i cap on projectem el nostre futur.

Entrant ja en matèria, doctor Albareda, una de les bases de la seva tesi historiogràfica és aquest element d'aprofitar els incentius que existien en el moment de la finalització de la guerra de successió d'uns elements estructurals preexistents que venen en bona mesura definits ja per les tesis d'arrel marxista Pierre Vilar, que

existeixen unes estructures prèvies que permeten aquestes palanques, aquest aprofitar aquests incentius.

Aquestes estructures probablement podríem remuntar-les i se n'ha fet esment a la sentència arbitral de Guadalupe, del 1486, en què amb l'abolició dels mals usos i el reforçament dels contractes d'arrendament de la terra, especialment l'emfiteusi, se senten les bases d'aquest model social i d'estructura, per tant, productiva i econòmica del país que posa fi a la guerra de remences, que té evidentment un component de conflicte social, però que també té un element de reforçament d'una monarquia, d'una dinastia relativament nova que calia o requeria aliances amb la burgesia, anticipant probablement el que serien les bases de la revolució burgesa.

Per tant, faig aquest esment perquè probablement les coses en història sovint no són perquè una societat sigui cosubstancialment diferent d'una altra, sinó perquè la conjuntura, els fets, les aliances motiven coalicions, motiven conjunció d'interessos que provoquen canvis estructurals importants.

En aquest sentit, la pregunta que voldria fer-li, una de les primeres preguntes és en la mesura que podem establir aquestes bases d'estructura econòmica i social, també institucional i també de model de defensa d'un determinat model institucional. Cal situar-nos en la perspectiva, el 1660 restaura la monarquia britànica ja amb una monarquia amb poder limitat, per tant hi havia models polítics en els que emmirallar-se i en els que prendre referència de quin model es defensava Catalunya, però quins són els elements en aquest sentit d'aquesta conjuntura posterior a 1714 –i em remeto, per exemple, al llibre de Torras i Ribé, *Felip V contra Catalunya*–, per què aquests elements estructurals, bàsicament dret civil, per resumir-ho de manera molt concreta, no són remoguts per aquesta operació militar institucional i política que representa la Nova Planta. Es preocupaven única i exclusivament del poder polític i militar i no els preocupava l'estructura econòmica subjacent? Ja els hi anava bé? Quins són els elements que van permetre que aquestes estructures pervisquessin malgrat aquesta estructura, la corrupció, la banalitat de càrrecs amb el cadastre, etcètera?

També, en la mesura en què el conflicte remença, probablement, hem de buscar les arrels encara una mica més endarrere, a les crisis demogràfiques del segle XIV, que

van tenir dues solucions o dues sortides diferents: la superació o l'afebliment del poder feudal, com és el cas de la sentència, o l'enduriment de les mateixes, com va passar en els països de l'est, a Rússia, amb l'aprofundiment de la servitud, i probablement en certa mesura també a Castella.

Perquè en aquest àmbit de la incidència, de la importància, i això ens retrotreu també al moment actual de la demografia en els elements econòmics i socials, quin paper creu vostè, projectant això al passat en el futur, que la demografia té en el nostre esdevenir futur? És a dir, naixements, no en clau maltusiana, sinó més aviat a la inversa. En aquests moments, tindríem no una crisi de subsistència, sinó una crisi per falta de població, si no hi hagués fluxos com els migratoris (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*) i, per tant, quins elements en aquest sentit podem extreure de conclusions de les ensenyances, dels models demogràfics del passat.

I, per últim –i acabo, president–, quins són els elements d'aquestes estructures econòmiques, socials i productives que creu vostè que encara perviuen a la nostra estructura i que poden ser útils de cara al nostre futur?

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Ara tornàriem al torn de paraula als compareixents per un temps de deu minuts cadascun d'ells i començaríem, seguint l'ordre preestablert en aquesta, pel senyor Albareda. Té la paraula.

Joaquim Albareda i Salvadó (catedràtic d'història moderna de la Universitat Pompeu Fabra)

Moltes gràcies. No sé si podré respondre a tot, entre altres raons perquè m'han format coses força complicades algunes d'elles, que, a més a més, s'escapen a l'àmbit dels historiadors.

Anem una mica per ordre. A veure, jo crec que no hem de perdre de vista una qüestió que la passem massa sovint per alt, que és el paper de les Constitucions. Ara mateix formulava quins factors van ser essencials per a progrés econòmic. Sí, sí, les # europees, sens dubte, és una fita molt important, els pagesos lliures, emfiteutes,

etcètera, però si no haguéssim tingut unes Constitucions que reguessin la vida dels catalans en tots els sentits, econòmic, polític, social, judicial, etcètera, Catalunya no hauria estat diferent de Castella. És més, les Constitucions són, junt amb la llengua, allò que identifica els catalans. Un català se sent tal cosa perquè parla català i perquè té unes Constitucions específiques diferents d'un aragonès, d'un castellà, d'un valencià, etcètera. És molt important aquesta qüestió.

Pensem una cosa –i responent a la primera pregunta–, Catalunya se salva de la càrrega imperial al segle XVI gràcies a les Constitucions que ho impeden. Gràcies a disposar d'unes Corts pròpies, que eren les que fixaven la fiscalitat, l'aportació que es feia al rei i les que legislaven. Això no ho podem perdre de vista, perquè és fonamental. És a dir, aquest fet, que sovint no li donem la importància que es mereix perquè associem les Constitucions una cosa medieval, una cosa medieval que va evolucionant com les lleis angleses, en paral·lel. La monarquia anglesa i els comptats de Catalunya, del Principat de Catalunya, tenen una evolució històrica molt similar a l'Edat Mitjana. A més, l'historiador nord-americà Thomas Bisson ha dit que les Corts més operatives van ser primer les de Catalunya, el 1283, abans que les angleses. Per tant, segueixen camins diferents. El que passa és que a Anglaterra, amb la Revolució Gloriosa de 1868, va fer un salt qualitatiu molt important posant el Parlament per sobre del rei. Aquesta és una qüestió essencial.

Per tant, em remeto a aquesta qüestió com un fet molt important i d'aquí ve que la pèrdua de les Constitucions del 1714 fos tan important pel devanir de Catalunya, i això ajuda a entendre la resistència final. La foto *finish* dels resistents de Barcelona, la muralla, que l'explica molt bé l'historiador Francesc Castellví, és una foto on hi ha nobles, burgesos, eclesiàstics, militars, etcètera. Com és? No s'ha dit moltes vegades que les lleis només eren pels privilegiats? Sí, eren pels privilegiats, però també contenien barreres molt importants davant de la fiscalitat, davant del poder arbitrari del rei absolut, davant d'una justícia que no era equitativa, etcètera. I no hem de perdre de vista aquesta qüestió sobre la qual l'historiadora Eva Serra havia fet aportacions molt importants.

I, certament, a la Guerra de Successió, s'enfronten dos grans models a Espanya, que fa que fos una guerra civil en aquest sentit, és una guerra internacional amb una guerra civil a l'interior d'Espanya, amb dissidents a cada banda.

És a dir, a Castella, per exemple, hi ha dos personatges que són fonamentals: el almirante de Castilla, que és el principal austriacista que el 1604 emergeix com a tal, i el teòric de l'austriacisme, Juan Amor de Soria, que és de Lagartera. Per tant, no limitem territorialment. És a dir, sí que s'enfronten majoritàriament una Corona d'Aragó partidària dels Àustries, una corona de Castella partidària dels borbons, d'acord, però dintre de cada territori hi ha excepcions. I a Catalunya, Francesc Ametller, que salva el dret civil, és un personatge que va acabar sent mal vist entre els seus, perquè el veuen massa poc ortodox, perquè està plantejant que es respecti el dret civil, no està d'acord amb el cadastre, no està d'acord amb la militarització i fan informes sobre ells dient: «Aquest individu és un dissident». És a dir, la cosa és força complexa.

Però bé, efectivament, en el cas de Catalunya hi ha un doble projecte en l'austriacisme, amb la figura de Narcís Feliu de la Penya, que és el de mantenir les Constitucions i enfortir-les, per tant un projecte polític a l'anglesa o a l'holandesa, d'aquí ve l'aliança; i, dos, un projecte mercantil, també a l'anglesa o a l'holandesa, defensant una indústria pròpia.

Tot això dona lloc a un projecte que és molt diferent del projecte castellà, que és mercantilista francès, per entendre'ns, amb un estat que organitza, que dirigeix l'economia, etcètera. A més a més, el rebuig cap als borbons era molt clar, des del punt de vista que eren francesos, i s'havia lluitat contra ells fins al 1697, i la gent ho tenia molt gravat, tot això.

Tercera qüestió sobre la industrialització. Va ser Pierre Vilar qui va dir que la industrialització a Espanya arriba a la dècada de 1960. Per tant, hi ha un decalatge molt important de més d'un segle entre el procés d'industrialització català i la industrialització que es va donar més tard a Espanya. Entre mig, el País Basc, a finals del XIX, indústria pesada, ja no la indústria de tèxtil o metal·lúrgica, que és la primera, la bàsica, la de gran consum.

L'emfiteusi, efectivament –ara ho dèiem–, és una peça clau, una peça clau que fa diferent la societat catalana de la castellana i de l'andalusa, on hi ha grans propietaris, grans terratinents, on els pagesos o no tenen terra i són simplement jornalers que van a jornals, a treballs de dies, o, si són propietaris, tenen un contracte de dos o tres anys i, per tant, no tenen cap incentiu en millorar el cultiu de la terra. Aquesta és una diferència molt important per generar un creixement, per generar un repartiment de les rendes, que és el que després permet també crear el mercat, el mercat intern, perquè la gent té capacitat adquisitiva.

Sobre el tema que s'ha plantejat dels elements d'internacionalització sobre la xarxa de ciutat, jo crec que són fonamentals. És a dir, aquesta Catalunya de finals del XVII que s'adona, aquests comerciants de finals del XVII que s'adonen que poden aprofitar els nòlits, els viatges de retorn dels comerciants holandesos per col·locar-los aigua ardent, panses o fruits secs i llavors importar pesca salada o teixits de luxe que no es fabricaven a Catalunya és fonamental, és el primer pas cap a aquesta internacionalització de l'economia. És clar que abans hi havia hagut contactes internacionals. La diferència d'ara és que això transforma tota l'economia catalana, perquè genera un cercle virtuós de transformacions internes que fa que cada comarca s'especialitzi en allò que li és més rendible i això els obliga a vendre, vendre i comprar, aquest és el principi del mercat.

I la xarxa de ciutats és un fet que Albert García Espuche ha explicat molt bé. De fet, arrenca del XVI, amb Barcelona com a nucli director. Barcelona va externalitzant, per dir-ho així, la producció cap a les comarques catalanes i des de Barcelona centralitza la comercialització i la torna a distribuir cap a Catalunya o cap a l'exterior. Això és un canvi molt important que Albert García Espuche va poder explicar molt bé en el llibre *Un siglo decisivo*, en el qual parla de corones. El tractat s'organitza en corones, que són les que van fent, diguéssim, d'intermediàries ja en el segle XVII.

S'ha parlat de l'esperit emprenedor dels catalans. Efectivament, jo crec que és una de les marques dels catalans. Els viatgers del XVIII, tots, però tots, anglesos, holandesos, alemanys, no fan més que ponderar l'esperit de treball dels catalans. No és que fos cap virtut especial, perquè el retrat dels catalans del segle anterior, del XVII, és que eren bel·licosos, agressius, eren bruts, poc polits, etcètera. Què ha

canviat? Doncs, ha canviat l'economia, han canviat les relacions entre els individus, el comerç fa tornar més polits els individus –això hi ha economistes que ho expliquen– i la imatge del català canvia radicalment en el XVIII, perquè ja la societat ha canviat. Aquesta és la qüestió.

La distribució de la renda és força equitativa com hem vist, en tot cas més que no pas a Castella, on hi ha un gran divorci entre els rics i els pobres, mentre que la societat catalana en aquest sentit està més equilibrada. És clar que hi ha grans senyors feudals... Tampoc tan grans, perquè han marxat i són en altres llocs de Castella. Han quedat nobles catalans i sorgeixen nous rics burgesos, immensament rics, que van amb carrosses, que compren jurisdiccions senyoriales els nobles i assumeixen el seu rol. Els fabricants d'indianes es converteixen en molt rics, o alguns comerciants.

S'ha parlat de la importància de la reindustrialització, o de la industrialització de nou. Jo crec que aquesta és una peça fonamental que ha format part de l'ADN dels catalans en els últims segles i em sembla bé que és una de les coses que seria interessant revitalitzar, aquesta cultura industrial que no hem acabat de perdre, que no hem acabat de perdre, tot i que estem entrant en una perillosa societat dominada pels serveis.

El que passa és que a la vella indústria, com es plantejava abans del tèxtil i la metal·lúrgia, se li han de buscar alternatives, com han sabut fer molt bé els bascos amb una indústria de més valor afegit, de més qualitat, més tecnificada, que permet transformar un tipus de societat industrial en una altra. A més a més, amb l'acompanyament de les cooperatives, que és un element social de gran interès.

Jo crec que aquesta és una qüestió clau sobre la qual goso dir alguna cosa, en canvi d'altres qüestions no vull opinar, però aquesta em sembla que és una lliçó històrica important, recuperar aquest element de la indústria com un element del nostre ADN i del nostre caràcter emprenedor.

I, finalment, volia comentar una qüestió. Gràcies pels seus elogis, però vostès ha comentat que aquí s'havia de parlar d'impostos. Jo crec que aquí s'ha de parlar d'economia, que és diferent. Una cosa és la fiscalitat i l'altra l'economia. Però gràcies pels comentaris.

No, a veure, jo he intentat oferir una visió objectiva i és objectiu admetre que, certament, una societat catalana amb una estructura productiva capaç de respondre a una demanda immediata de l'Estat amb el tema dels exèrcits, per exemple, això és una realitat que ningú pot negar. Aquest individu que era capaç de fabricar tres-cents mil vestits per l'exèrcit, això ho explica un anglès que ho fa en dos o tres mesos, és una cosa inaudita, és una capacitat d'organització industrial molt important. I, per tant, jo crec que això és una evidència que s'ha de reconèixer.

Ara bé, això no és el que explica el progrés industrial de Catalunya. Va ser així gràcies a què hi havia un desenvolupament econòmic que venia del 1700 i gràcies a aquestes estructures es va poder respondre a aquesta demanda per part de l'Estat. I en un moment determinat, a mitjans del XVIII, aquesta gran demanda de l'exèrcit se'n va cap a Madrid, i Catalunya no s'arruïna, no passa res, segueix endavant, perquè té els seus mercats a les Castelles, arruïnant els mercats castellans i andalusos de llanes, perquè hi envia sistemàticament la llana; arruïnant els pescadors gallecs, perquè implanta un sistema de pesca de la sardina nou, molt més productiu, i s'arruïnen els gallecs. És a dir, és això, l'esperit productiu, l'esperit emprenedor el que compta, no tant la demanda de l'Estat, que en un moment determinat desapareix, com va succeir a partir del 1750.

I, efectivament...

El president

Ha d'anar acabant, si us plau, senyor Albareda.

Joaquim Albareda i Salvadó (catedràtic d'història moderna de la Universitat Pompeu Fabra)

...el dret civil és una peça clau –i acabo–, és una peça clau gràcies a Francesc Ametller, que era un jurista molt influent, dels primers botiflers que hi va haver, però el va salvar per una raó molt simple, i ho explica. Diu: «És que si eliminem això», que és una peça secundària, perquè no discuteix la sobirania del rei, «si eliminem això desmuntem tota l'estructura econòmica i social de Catalunya», Va ser perfectament conscient que l'emfiteusi estava en els fonaments de la societat catalana i que si s'eliminava això es desmuntava tota la societat. I aquesta és una

qüestió que cal tenir-la en compte també. (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*)

Gràcies.

El president

Moltíssimes gràcies, senyor Albareda, per aquesta segona intervenció i per ajustar-se també, en la mesura del possible, al temps.

I ara li tornàriem a passar el torn de paraula al senyor Roca. Endavant, si us plau.

Francesc Roca Rosell (professor de política econòmica de la Universitat de Barcelona)

Sí, a veure, breument i ràpidament, jo crec que hi ha un problema de paraules que ens han servit un temps, però jo crec que ara ens impedeixen d'entendre res, que són la paraula «indústria», la paraula «serveis» i la paraula «agricultura». Tots els anuaris estadístics del món es basen en aquests tres sectors. Ara el tòpic del diari, del dia a dia, és la desindustrialització, la deslocalització, no tenim indústria, ens hem de reindustrialitzar, els serveis, el turisme...

Bé, la meva sensació és que tot és indústria, es diu l'agroindústria. Me'n recordo un dia que el Lluç em va fer anar..., bé, em va fer anar..., no m'hi va fer anar però vaig anar a llegir-me a l'Acadèmia de Ciències les memòries i, és clar, resulta que els articles de la revista de l'Acadèmia de Ciències del XVIII i del XIX són parlant bàsicament d'agricultura, que és el que es vol renovar, diguem-ne.

En resum, jo penso que ha sigut decisiu..., el caràcter, la tradició, l'emprenedor, sí, sí, però si no hi ha al darrere d'un emprenedor una innovació, malament. Si un emprenedor repeteix el que ja fa tothom ho té malament. Per tant, el meu resum és que les innovacions són decisives i que per les raons que siguin les coneixem malament, no hem fet una aplec, un inventari, un recull. Amb una mica de sort, si no parlem del submarí de Monturiol parlem dels xupa-xups, que està molt bé, i del pal de fregar, que està molt bé, però, és clar, jo penso que hem de fer un esforç, que reconec que no és gens fàcil de fer, perquè jo fa deu anys que l'estic fent, diguem-ne, i ara amb la pantalla al davant tot el dia, i gràcies a que tenim unes màquines... Per cert, els ordinadors, els mòbils, són les primeres màquines que coneixen la

persona que la fa servir, cosa que fins ara amb totes les màquines que hi havia hagut un cotxe és un cotxe i un martell és un martell, però un mòbil o un ordinador, o l'Alexa, que jo tinc davant del meu llit, em coneix, em coneix a partir de les coses que jo li he anat demanant i, per tant, com que em coneix, com que cadascuna d'aquestes màquines coneix el seu usuari li genera, li suggereix, li presenta coses que li poden interessar encara que ell no conegui. I jo molts de les fitxes que he anat fent jo no en tenia ni idea ni ho havia vist enlloc, però m'ha sortit a la pantalla, perquè aquella persona, no sé com s'ha de dir..., o aquella màquina sap quins són els meus interessos, en aquest cas les innovacions, que és una cosa molt àmplia i molt vague. Per tant, això és una cosa.

I la segona cosa –i acabo– és que la idea aquesta dels escocesos, de la reinvenió, jo crec que és una idea molt bona perquè és que realment aquí jo diria que ens hem reinventat unes quantes vegades, diguem-ne.

I explico una última cosa que és purament personal, però és que em sembla que té un interès, que és que quan cap dels que estan aquí havia nascut jo ja havia vingut en aquesta casa, que era el Museu d'Art Modern, amb la meva mare. Jo era un nen de deu anys, i no hi havia ningú en aquest museu, per cert, fantàstic, Nonells i Casas i Rusiñols, però no hi havia gaire públic. I jo era un nen de deu anys, de vuit o de dotze, no ho sé, i no sé com ho vaig fer que vaig prémer una porta, d'aquestes portes grans que hi ha en aquesta casa, i la porta es va obrir. Devia d'haver estat tancada amb clau, però no, es va obrir, i jo vaig veure una cosa que jo no sabia què era, que eren tot unes butaques així, uns cercles, que era el Parlament de Catalunya, el saló de plens. Jo no sabia què era, però estava allà. I no ho sé, aquests dies he intentat..., no sé quan vaig saber que allò era el Parlament. Ara sí que tinc la imatge, com si ho estigués veient ara: jo premo una porta, s'obre una porta i veig una sala amb tot de butaques així, amb semicercle i inclinades.

Bé, punt.

Gràcies.

El president

Molt bé, doncs, en nom d'aquesta comissió, reiterar-los, tant al senyor Albareda com al senyor Roca, les seves intervencions d'aquí i avui com a experts i dedicant el seu

temps al Parlament de Catalunya a la Comissió d'Economia i Finances, i també, per què no?, no tot sempre ha de ser tan formal i tan estadístic o econòmic com aquesta comissió.

Agrair-li també l'última anècdota del senyor Roca, que crec que és entranyable i a mi personalment m'ha agradat molt.

Per tant, sense més, moltes gràcies per haver vingut altra vegada i aixecaríem la sessió.

Gràcies

La sessió s'aixeca a les...

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT